

Karácsony, ünnepi mise

Zsid 1,1-6

„Fiában szólt hozzánk”

¹Sokszor és sokféle módon szólt Isten hajdan az atyákhoz, ²ezekben a végső napokban Fiában szólt hozzánk, akit a mindenség örökösévé tett, aki által az időket is teremtette. ³Mint dicsőségének kisugárzása és lényegének képmása, ő tartja fenn hathatós szavával a mindenséget. A bűntől való megtisztítást elvégezve helyet foglalt az isteni Fölség jobbján, ⁴s annyival kiválóbb, mint az angyalok, amennyivel különb nevet örökölt náluk. ⁵Vajon melyik angyalnak mondta valaha: „A fiam vagy, ma születetek?” Vagy: „Én atyja leszek, ő meg a fiam.” ⁶Am amikor Elsőszülöttét bevezeti a világba, ezt mondja: „Imádja őt Isten minden angyala.”

A Zsidóknak írt levél az újszövetségi levélirodalom legkülönösebb alkotása, amit nagy valószínűség szerint egy igen művelt hellén keresztény írt – talán Apolló – a Jeruzsálemi Templom pusztulását átélt papoknak vigasztalásul és missziós szándékkal. Számos ószövetségi idézete olyan olvasókat feltételez, akik nemcsak olvasták az ószövetségi Szentírást, hanem értelmezésében is igen járatosak voltak. Talán arra is jó példa ez a levél, hogy a keresztény hívek milyen idézetgyűjteményeket használtak Jézus személyének értelmezéséhez a zsinagóga tagjaival folytatott vitákban.

Azt is láthatjuk, milyen nagy utat járt be ez a vita a palesztinai folklórból összegyűjtött bájos hagyományoktól kezdve a mai teológiai érvelésig. Az evangéliumi gyermekségtörténet életközeli, egyszerű családjának tagja, Jézus hogyan foglalja el ebben a szövegben ég és föld között, az isteni hatalmi rendszerben az angyalokat is megelőző helyét Istennél. Sőt Jézus születését is beállítja Isten örök tervébe, amely már a világ teremtése előtt minden részletében kész volt. Jézus – akit Palesztinában egy generációval korábban sokan személyesen is ismertek – a világmindenség fölött uralkodó Isten udvartartásának része lesz: összekötő kapocs a fenséges Isten és az emberek között. Másrészt a szöveg azt is mutatja, hogy a hétköznapi tapasztalatra épülő hit egy generáció után hogyan válik tanná. Azt nem tudjuk, hogy a szöveg írója személyesen találkozott-e a názareti Jézussal vagy közvetlen tanítványaival. Azt sem tudjuk, hogy a levél olvasóinak milyen személyes kapcsolata volt a galileai Mesterrel. Az viszont világos, hogy ez a levél vallási akadémikus polémiába kapcsol be bennünket. Igen érdekes, amint ezt a

folyamatot a hagyomány szerint leghosszabb életű evangélista, János személyesen átélte. Ő – aki élete végén sem feledte azokat a személyes benyomásait, amelyet Jézus mellett szerzett – különös érzéssel kapcsolódik be a teológiai vitákba. Levelében ezt írja: „Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit saját szemünkkel láttunk, amit szemléltünk és kezdünk tapintott: az élet Igéjét hirdetjük nektek” (1Jn 1,1).

Az első keresztények átélték, hogy a személyes élmény miként válik tanná, Jézusnak egy adott szituációban elmondott szava hogyan válik vallási teóriák alapjává. Az elmélet már másként hat, mint a személyes élmény. Jézus személyének jelentőségét nehéz lett volna minden vallási teória nélkülözésével bemutatni a főpapi körökből kikerült olvasóknak. Ez a levél azonban nyilvánvalóan csak az első kísérlet lehetett a művelt zsidó teológusok megnyerésére. A teoretikusoknak is át kellett menni a megtérésen, vagyis az elméleti belátást követni kellett a szív megváltozásának. Ezzel elkezdődött a mind a mai napig tartó dilemma az elméleti kereszténység és a gyakorlati hitvallás között. Az egyik nem nélkülözi a másikat. Az elméleti vita terméketlen a megtérés gyakorlatát követő életformaváltás nélkül, a megtérés megfelelő világkép nélkül bizonytalan vallásgyakorlathoz vezet. Akik megpróbáltak már evangelizálni egy hitelent vagy egy másik vallásfilozófia képviselőjét, azok megtapasztalhatták, milyen hosszú az út az elméleti belátás és a gyakorlati kereszténység között. Pedig ez egy alapvetően vallásos korban történt, ahol Isten művei, jelenléte és történelmi hatása lényegében mindenki számára elfogadott volt. Manapság ennél is nagyobb a távolság a gyakorlati ateista és a gyakorlati keresztény között. Még akkor is, ha a megértés és a megtérés nem mindig járja végig azt a nagy utat, amely az elméleti érdeklődéstől a hitvalló életig terjed. Igen fáradtságos munka felépíteni egy vallásos világnézetet abban az emberben, aki ezt nem örökölte, vagy akit előző vallásos ismeretei frusztráltak. Sok esetben nagy türelemre van szükség és arra, hogy legyen érzékünk az eltérő kultúrájú ember megtérésére.